

PROVTAGNINGSSINSTRUKTION - TRÄCK

Provtagningsinstruktioner nedan är anpassade enl SJVFS 2025:6, Saknr K104. Utgå från er verksamhet och välj den provtagningsinstruktion och det material som är anpassat för er.

1. Frigående värphöns och avelsfjäderfä för äggproduktion - för stall där största delen av träcken avlägsnas med gödselband.

Provtagningsinstruktionen ska användas för provtagning inom den obligatoriska salmonellakontrollen av flockar med:

- Frigående värphöns – i flervåningssystem eller stall där största delen av träcket avlägsnas från stallet med gödselmattor.
- Avelsfjäderfä – i flervåningssystem eller stall där största delen av träcket avlägsnas från stallet med gödselmattor.

Antal prover som anges är per flock/ djurutrymme.

Nedan material ska användas vid provtagning:

- 1 par tillklippta tubgasbitar i en plastpåse
- 2 tygsvabbar för träckprov i en plastpåse
- 1 remiss och 1 provtagningsinstruktion
- 3 plastpåsar
- 1 adresserat och frankerat returkuvert

INNAN DU BÖRJAR:

- Läs igenom hela instruktionen.
- I provtagningsutrustningen finns ett par tillklippta tubgasbitar som ska användas för provtagning av ströbädden & spaltytor i flocken. De kallas för "sockor" i texten som följer.
- Sockorna och tygsvabbarna fuktas i den påse de ligger med kranvatten från djurens stall (får inte vara klorerat), sterilt vatten eller fysiologisk koksaltlösning (0,86–0,9% NaCl).
- Märk proverna med flockens unika identitet.
- OBS! Detta är en provtagning för att utröna om Salmonella förekommer i stallet varför utrymmet inte ska rengöras eller ströas innan provtagning.
- Byt om, tvätta händerna och sätt på dig skoskydd samt skyddshandskar vid hygiengränsen. Först när du kommer in i flocken sätter du på dig sockor på fötterna. Vid användande av torrhygieniseringspulver som ex Staldren – undvik att i möjligaste mån få detta på skoskydd och sockor.
- Var noga med att proverna bara ska representera djurutrymme inomhus när du provtar i flockar med tillgång till utevistelse.

PROVTAGNINGEN

- Se till att utgödslingen är nyligen körd.
- Trä på tubgasen över skoskyddet på främre delen av foten, en på varje fot.
- Dela in stallet (yta inomhus) i tre delar, inklusive spaltskytor om stavarerna är säkra att gå på.
- Gå runt i hela stallytan, dvs stallets hela längd i alla gånger, så att provet representerar hela stallytan. Vrid tubgasen 90° runt foten efter 1/3 och 2/3 av stallytan (totalt två gånger) tills hela ytan är provtagen. Ta av sockorna när du rör dig utanför djurutrymmet.
- I samband med eller i anslutning till att du går runt ska du ta träckprover med tygsvabbarna. Svabba en så stor yta som möjligt på alla tillgängliga ändar av gödselbanden där tömning sker. De två svabbarna ska vara täckta på båda sidorna med träck från band och skrapor eller bandrensare.

Efter provtagningen läggs de smutsiga tubsockorna och tygsvabbarna i en plastpåse. För provtagning gällande **värphöns** kan sockor och tygsvabbar läggas i en och **samma** påse.

För provtagning gällande **avelsdjur** – lägg sockproverna i en påse och tygsvabbarna i **varsin** påse.

Var försiktig när du tar av sockorna från foten så att så lite fastnat material som möjligt lossnar från sockan. Sockan kan vändas ut och in för att undvika detta.

Förslut påsen/påsarna väl.

Lägg ner påsen/ påsarna i ytterligare en påse. Förslut den yttre påsen väl.

EFTER PROVTAGNINGEN:

- Släng använda skyddshandskar och skyddssockor i lämpligt avfallskärl.
- Lägg den väl förslutna och märkta påsen i en ren plastpåse.
- Fyll i följesedeln – **Viktigt att alla fält fylls i noggrant** för rätt registrering i övervakningen.
- Lägg plastpåsen med prover samt följesedel i returkuvertet.
- Posta proverna samma dag som proverna tas.
- Undvik att ta eller skicka in proverna på fredagar eller dag före helgdag eftersom proverna kan bli liggande på posten.

2. Provtagningsinstruktion Salmonellakontroll Fjäderfä, Sockprov för stall där största delen av träcken hamnar i bädden.

Provtagningsinstruktionen ska användas för provtagning inom den obligatoriska salmonellakontrollen av flockar med:

- Slaktkyckling (2 par sockar)
- Frigående värphöns (2 par sockar)
- Kalkon (2 par sockar)
- Vaktel för produktion av konsumtionsägg

- Avelsfjäderfä
 - *Vuxna* (5 par sockar)
 - *Unga djur* (2 par sockar)
- Fjäderfä inför slakt, oavsett ålder på djuren, om över 500 djur slaktas/ år (2 par sockar)

Antal prover som anges är per flock/ djurutrymme.

Nedan material ska användas vid provtagning:

- Tillklippta tubgasbitar i plastpåse, 2 eller 5 par beroende på produktionstyp.
- 1 remiss/ följesedel och provtagningsinstruktion
- 2 plastpåsar eller 3 plastpåsar, beroende på produktionstyp.
- 1 adresserat och frankerat returkuvert

INNAN DU BÖRJAR:

- Läs igenom hela instruktionen.

I provtagningsutrustningen finns tillklippta tubgasbitar som ska användas för provtagning av ströbädden & spaltytor i flocken. De kallas för "sockor" i texten som följer. Ett par sockor utgör tillsammans ett poolat sockprov. För vuxna avelsfjäderfä gäller att 5 par sockor utgör 2 poolade prover.

Sockorna fuktas i den påse de ligger med kranvatten från djurens stall (får inte vara klorerat), sterilt vatten eller fysiologisk koksaltlösning (0,86–0,9% NaCl).

OBS! Detta är en provtagning för att utröna om Salmonella förekommer i stallet varför utrymmet **inte** ska rengöras eller ströas innan provtagning.

Märk proverna med flockens unika identitet.

Byt om och sätt på dig skoskydd och skyddshandskar vid hygiengränsen. Först när du kommer in i flocken sätter du på dig det första paret sockor på fötterna.

Vid användande av torrhygieniseringspulver som ex Staldren – undvik att i möjligaste mån få detta på skoskydd och sockor.

Var noga med att proverna bara ska representera djurutrymme inomhus när du provtar i flockar med tillgång till utevistelse.

PROVTAGNINGEN:

- Trä på tubgasen över skoskyddet på främre delen av foten, en på varje fot.
- **För två par sockprover:** Dela in stallet (yta inomhus) i två delar, inklusive spaltytor om stavarna är säkra att gå på, använd ett par sockor i varje del.
- **För fem par sockprover:** Dela in stallet (yta inomhus) i **fem delar**, inklusive spaltytor om stavarna är säkra att gå på, använd ett par sockor i varje del.

- Gå runt i varje del, ca 100 – 200 steg, så att provet representerar hela ytan. Vrid tubgasen 90° runt foten vart 25-50 steg (tre gånger per del) tills hela delen är provtagen.
- Byt sockor och upprepa proceduren i de andra delarna. Alla delar av stallet som flocken haft tillgång till ska provtas. När alla sockorna är använda skall hela utrymmet ha provtagits.
- Efter provtagningen läggs de smutsiga tubsockorna i en plastpåse. Provtagning med 2 par – alla sockor läggs i samma påse.
- Provtagning med 5 par – 2-3 par sockor läggs i samma påse, de andra 2-3 paren läggs i en annan påse.
 - Var försiktig när du tar av sockorna från foten så att så lite fastnat material som möjligt lossnar från sockan. Sockan kan vändas ut och in för att undvika detta.
- Skicka in enbart tubgasbitarna.
- Förslut påsen väl.
- Lägg ner påsen/ påsarna i ytterligare en påse. Förslut den yttre påsen väl.

EFTER PROVTAGNING:

- Släng använda skyddshandskar och skyddssockor i lämpligt avfallskärl.
- Lägg den väl förslutna och märkta påsen i en ren plastpåse.
- Fyll i följesedeln – **Viktigt att alla fält fylls i noggrant** för rätt registrering i övervakningen.
- Lägg plastpåsen med prover samt följesedel i returkuvertet.
- Posta proverna samma dag som proven tas.
- Undvik att ta eller skicka in proverna på fredagar eller dag före helgdag eftersom proverna kan bli liggande på posten.

Träckprovtagning i anläggningar med värphöns i bursystem eller ratiter.

Provtagningsinstruktionen ska användas för provtagning inom den obligatoriska salmonellakontrollen för flockar av:

- fjäderfä som hålls i bursystem
- Ratiter för avelsändamål och slakt

Observera att i flockar med gödselmattor/skrapor ska provtagningen i första hand göras med plockprover. I flockar där det inte samlas tillräcklig mängd träck på skrapor eller bandrensare vid bandens ändar där tömning sker ska träckproven samlas med tygsvabbar i stället för plockprov.

Antal prover som anges är per flock/ djurutrymme.

Nedan material ska användas vid provtagning:

- 4 tygsvabbar + 1 plastpåse alt 2 plastpåsar
- 1 remiss/ följesedel och provtagningsinstruktion

- 1 adresserat och frankerat returkuvert

INNAN DU BÖRJAR:

- Läs igenom hela instruktionen.
- I system med band eller skrapor ska dessa köras innan provtagningen påbörjas.
- I system med gödselkällare kan tidningar läggas ut på gödselhögen dagen innan.
- Om tygsvabbar ska användas ska de fuktas med kranvatten från djurens stall (ska inte vara klorerat), sterilt vatten eller fysiologisk koksalt lösning (0,86-0,9% NaCl).
- Märk provet/ proverna med flockens unika identitet.
- Byt om och sätt på dig skyddshandskar vid hygiengränsen.

PROVTAGNING MED PLOCKPROVER I FLOCKAR MED GÖDSELMATTOR/SKRAPOR:

Två olika alternativ till provtagning:

Träckprovtagning med plockprov (inredd bur)

Olika mängd träck för olika typer av djur/ålder.

- *Värphöns i inredd bur, 2 x 150 g träck i två plastpåsar*
- *Unghöns i inredd bur, 150 g träck i en plastpåse*

Gör så här:

- Träckproven tas från naturligt blandad träck som samlats på skrapor eller bandrensare från samtliga gödselmattor eller skrapor i huset efter utgödsling.
- Materialet ska ge ett representativt samlingsprov från hela det utrymme som flocken har tillgång till, alla bursektioner ska vara representerade. Träck från varje burrad ska ingå i det totala provet som poolas på lab.
- Förslut påsarna väl när du är klar.

Träckprovtagning med tygsvabbar, tas om ej möjligt att samla tillräcklig mängd träck vid plockprov

- Svabba en så stor yta som möjligt med de fyra fuktade tygsvabbarna på alla tillgängliga ändar av gödselbanden där tömning sker. Varje svabb ska vara täckt på båda sidorna med träck från band och skrapor eller bandrensare.
- Lägg de fyra tygsvabbarna i en och samma påse och förslut väl.

PROVTAGNING I FLOCKAR UTAN GÖDSELMATTOR/SKRAPOR

Olika mängd träck för olika typer av djur/ ålder

- *Värphöns i inredd bur, 2 x 150 g träck i två plastpåsar*
- *Unghöns i inredd bur, 150 g träck i en plastpåse*
- *Ratiter för avel och slakt, 2 x75 g träck i två plastpåsar.*

Gör så här:

- Träckprover samlas i två olika plastpåsar med 150 gram i varje från 60 olika platser under burarna i gödselkällaren.
- Plockandet av träck ska ge ett representativt samlingsprov från hela det utrymme som flocken har tillgång till, alla bursektioner ska vara representerade. Träck från varje burrad ska ingå i de det totala provet som poolas på lab.
- Förslut påsarna väl när du är klar.
- Lägg ner påsen/ påsarna i ytterligare en påse. Förslut den yttre påsen väl.

EFTER PROVTAGNINGEN

- Lägg de väl förslutna och märkta påsarna i en ren plastpåse.
- Fyll i följesedeln – **Viktigt att alla fält fylls i** noggrant för rätt registrering i övervakningen.
- Lägg plastpåsarna med prover respektive följesedel i returkuvertet.
- Posta kuvertet/kuverten samma dag som proven tas.
- Undvik att ta eller skicka in proverna på fredagar eller dag före helgdag eftersom proverna kan bli liggande på posten.